

Üniversite Öğrencilerinin Yaratıcılık ile Duygu Yönetim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Barış KARAOĞLU¹, Osman PEPE²

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹ Bingöl Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bingöl/Türkiye

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Isparta/Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri ile duygu yönetim düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir. Araştırmaya Bingöl Üniversitesi bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde bulunan tesadüfi yöntemle seçilmiş 154 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; Raudsepp (1977) tarafından geliştirilen ve Çoban (1999) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan yaratıcılık ölçeği, Çeçen (2006) tarafından geliştirilen duyguları yönetme becerileri ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Kişisel bilgi formu, yaratıcılık ve duygu yönetim düzeyleri ölçeğinden elde edilen veriler analizleri bilgisayar ortamında yapılmıştır. Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin ortalamasının altında, duyguları yönetme becerileri ölçeği alt başlıklarının ve toplam puanın ortalamasının üstünde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, yaratıcılık düzeyleri ile duyguları yönetme becerileri alt başlıklarından başa çıkma arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Bu durumun, çalışmamıza katılan öğrencilerinin sportif geçmişleri sayesinde kazandıkları tecrübelerle, bedensel tepkileri kontrol, sinir ile baş edebilmeleri açısından, duygularını doğru bir şekilde düzenleyebilmeleri ve karşılaştıkları sıkıntıların da çözümünde başa çıkma becerilerini bu sportif tecrübelerin gelişmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Yaratıcılık, Duygu Yönetimi

Sorumlu Yazar:

Barış KARAOĞLU

Orcid ID: 0000-0003-3798-9740

Examining the Relationship between Creativity and Emotion Management Levels of University Students

Abstract

The purpose of this study is to determine the relationship between creativity levels and emotion management levels of university student 154 students who were selected by chance method in Physical Education and Sports Teaching Department of Physical Education and Sports School in Bingöl University participated in the study. As data collection tools in the research; The creativity scale developed by Raudsepp (1977) and adapted to Turkish by Çoban (1999), emotions management skills and personal information form developed by Çeçen (2006) were used. The data obtained in the study were analyzed in computer environment. The data obtained from the personal information form, creativity and emotion management levels scale were made in computer environment. As a result, it has been determined that the creativity levels of university students are below average, sub-titles of emotion management skills scale and total score are above average. In addition, a low level of positive correlation was found between creativity levels and coping with emotion management skills subtitles. This situation is thought to be due to the fact that the students who participated in our study were able to regulate their emotions correctly in terms of controlling their physical reactions, coping with the nerve, and their ability to cope in solving the problems they faced, thanks to their sportive backgrounds

Keywords: Physical Education and Sports, Creativity, Emotion Management

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
15.05.2020

Kabul Tarihi:
08.06.2020

Online Yayın Tarihi:
28.06.2020

Doi: 10.38021asbid.738027

Giriş

Geçmişten günümüze yaşanan teknolojik gelişmeler insanlık tarihinde önemli yeniliklere neden olmasına (Karakuş ve Köse, 2018), sürekli olarak da insanları daha mükemmelere ulaşılmaya yönlendirmektedir (Karakuş, 2012). Hızla küreselleşen dünyamızda, bireylerin yeni ve değişik olana duydukları ihtiyacın fazlalaşması ile yaratma durumuna verilen önem de de artma meydana gelmiştir.

Clark (1999) ve Paulus (2000) yaratıcılığı, alışılmışın dışında yeni ve faydalı bilgileri ortaya çıkarmak ve ayrıntılandırmak olarak tanımlamıştır. Bir başka tanımda ise yaratıcılık, fikirlerin keşfi ve kombinasyondur (Higgins ve Morgan, 2000). Yaratıcılık, bireylerin özelliklerinin, bilişsel ve kişisel tarzlarının bir bütünü olarak görülmektedir (Amabile, 1995). Yaratıcılık sıfırdan bir ürün ortaya çıkarma ve ya mevcut olan bir ürünün değişik tarzlarda yararlanılması olarak tanımlanabilir.

Duygularımız, iç dünyamızın bir parçasıdır. İnsanların hayat mücadeleleri, başarıları açısından duygularının çok önemli yeri bulunmaktadır (Tetik ve Açıköz, 2013). Duyguların yaşamda olmanın ötesinde iletişim aracı görevi görerek, insanlar arasında ilişkilerde ahlaki eylem ve davranışlarda da etkili olur. Sevinç, merak ve coşku gibi hisler yaşantımıza farklılık vererek beklenti sunan neşe kaynaklarıdır (Işık, 2018). Bu açıdan sosyal bir canlı olan birey çevresi ile iyi ve güzel ilişkiler kurup devam ettirerek uyumlu yaşamak zorunluluğu içindedir. İnsanların başarılı ve mutlu olabilmesi çevresindeki insanlarla etkili iletişim içerisinde olarak, duygularını ifade edebilmesi ve olumsuz duygularının oluşturduğu bedensel tepkileri kontrol ederek öfkeyi yenmesi ve bununla beraber insanların duygu yönetme becerilerini geliştirmeleri çok önemlidir.

Dünden bugüne insanoğlunun bilerek veya bilmeden uygulayıcısı olduğu spor için, değişik tanımlar ortaya atılmıştır. Spor, insanların fizik ve ruh gelişimlerinin koordinasyonu olarak bilinmektedir (Çumralıgil ve Görücü, 2007). Sporun bireylerin sosyal ve kişisel olarak fizyolojik, psikolojik ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunduğu söylenebilir (Akıncı ve Çakır, 2019).

Araştırmacı tarafından yapılan literatür taramasında üniversite öğrencilerinin yaratıcılık (Tuna ve Temizkalp, 2013; Karaoğlu ve ark., 2016; İşleyen ve Küçük, 2013; Özmütlu ve ark., 2009) ve duyguları yönetme becerilerini (Tetik ve Akkaya, 2018; Özteke Kozan ve ark., 2017; Erden, 2017) inceleyen çalışmaların varlığı mevcuttur. Ancak beden

eğitimi öğrencilerinin yaratıcılık ve duyguları yönetme becerilerini beraber inceleyen çalışma tespit edilmemiştir. Bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri ile duygu yönetim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmamız betimsel ve ilişkisel tarama modelindedir. Bu tarama modelleri, "...iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleri" şeklinde tanımlanabilir (Karasar, 2007).

Gönüllü Gruplarının Oluşturulması

Araştırmaya Bingöl Üniversitesi bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 183 öğrenciden basit tesadüfi yöntemle ile seçilmiş (Çıngı, 1994) 154 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

Tablo 1

Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

	Değişkenler	N	%
Cinsiyet	Erkek	103	66.9
	Kadın	51	33.1
Yaş	18-21 yıl	82	53.2
	22 yıl ve üstü	72	46.8
Sınıf	1.sınıf	50	32.5
	2.sınıf	48	31.2
	3.sınıf	56	36.4
Haftalık Ders Çalışma Süresi	1-10 saat	93	60.4
	11 saat ve üzeri	61	39.6

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre %66.9'unun erkek, %33.1'inin kadın, yaş değişkenine göre %53.2'inin 18-21, % 46.8'sinin 22 yıl ve üzeri, sınıf değişkenine göre %32.5'inin 1.sınıf, %31.2'sinin 2.sınıf, 36.4'ünün 3.sınıf ve haftalık ders çalışma süresine göre ise %60.4'ünün 1-10 ve %39.6'sinin 11 saat ve üzeri olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada; sosyo-demografik bilgi formu, yaratıcılık ve duyguları yönetme becerileri ölçekleri kullanılmıştır.

Sosyo-Demografik Bilgi Dormu

Öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf ve haftalık ders çalışma süreleri bilgilerini içeren 4 sorudan oluşmuştur.

Yaratıcılık Ölçeği

Raudsepp (1977) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Çoban (1999) tarafından yapılan 50 maddeden oluşan beşli likert tipli ölçektir. Tüm ölçek için Türkçe formunun Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısını 0.95 olduğu rapor edilmiştir (Çoban, 1999).

Duyguları Yönetme Becerileri Ölçeği

Çeçen (2006) tarafından geliştirilen, 28 maddeden oluşan beşli likert tipli ölçektir. Ölçeğin 8'i olumlu 20'si olumsuz toplam 28 madde ve 6 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları tüm ölçek için .83 olarak hesaplanmıştır.

İstatistiksel Analizler

İstatistiksel analizler, bilgisayar ortamında yapılmıştır. Yaratıcılık ve duygu yönetim ölçeğine ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 aralığında olduğu görülmüştür (Tablo 2).

Tablo 2

Çarpıklık-Basıklık ve Shapiro-Wilk Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

	N	Çarpıklık	Basıklık
Yaratıcılık	154	.210	.203
Duyguları sözel olarak ifade edebilme	154	-.154	-.683
Duyguları tanıyabilme ve kabul	154	.003	-.506
Duyguları olduğu gibi gösterebilme	154	.011	-.435
Olumsuz bedensel tepkileri kontrol edebilme	154	-.094	-1.138
Başa çıkma	154	.108	-.723
Öfke yönetimi	154	.145	-.696
Duyguları Yönetme Becerileri Toplam	154	.088	-.984

Shapiro-Wilk Testi sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin yaratıcılık ve duyguları yönetme becerileri ölçeklerinden aldıkları puanların normallikten sapmaların anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo. 2). Literatürde, George ve Mallery, (2016) ve Büyüköztürk, (2007) çarpıklık ve basıklık değerlerinin ideal olarak ± 2 arasındaki değerlerin de kabul edilebilir olduğu açıklamışlardır. Bu bilgiler ışığında, parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Kişisel bilgi formu, yaratıcılık ve duygu yönetim düzeyleri ölçeğinden elde edilen veriler SPSS aracıyla istatistiksel analizleri yapılmıştır. Adaylara ilişkin kişisel bilgiler, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tespit edilerek verilmiştir. Ölçekler arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmek için korelasyon analizi (r) uygulanmıştır.

Bulgular

Tablo 3

Ölçeklerden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistiği

	N	Minimum	Maximum	X±SS
Yaratıcılık	154	-48.00	82.00	18.747±25.251
Duyguları sözel olarak ifade edebilme	154	11.00	35.00	22.825±6.117
Duyguları tanıyabilme ve kabul	154	7.00	20.00	14.442±2.997
Duyguları olduğu gibi gösterebilme	154	9.00	28.00	18.935±4.392
Olumsuz bedensel tepkileri kontrol edebilme	154	4.00	20.00	11.364±4.569
Baş çıkma	154	8.00	20.00	13.955±3.316
Öfke yönetimi	154	3.00	15.00	9.312±3.103
Duyguları Yönetme Becerileri Toplam	154	63.00	119.00	90.831±14.513

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin 18.747 ± 25.251 olduğu tespit edilmiştir. Duyguları yönetme becerileri ölçeği alt başlıklarından duyguları sözel olarak ifade edebilmenin 22.825 ± 6.117 , duyguları tanıyabilme ve kabulün 14.442 ± 2.997 , duyguları olduğu gibi gösterebilmenin 18.935 ± 4.392 , olumsuz bedensel tepkileri kontrol edebilmenin 11.364 ± 4.569 , başa çıkmanın 13.955 ± 3.316 ve öfke yönetiminin ise 9.312 ± 3.103 düzeyinde olduğu, duyguları yönetme becerileri toplam puanının ise 90.831 ± 14.513 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4

Öğrencilerin Yaratıcılık düzeyleri ile Duyguları Yönetme Becerileri Arasındaki İlişki

		1.	2	3	4	5	6	7	8
1. Yaratıcılık	r	1							
	p								
	n	154							
2. Duyguları sözel olarak ifade edebilme	r	-.077	1						
	p	.341							
	n	154	154						
3. Duyguları tanıyabilme ve kabul	r	.101	.108	1.					
	p	.215	.182						
	n	154	154	154					
4. Duyguları olduğu gibi gösterebilme	r	-.060	.496	-.017	1				
	p	.458	.000	.837					
	n	154	154	154	154				
5. Olumsuz bedensel tepkileri kontrol edebilme	r	-.045	.410	-.159	.293	1			
	p	.578	.000	.049	.000				
	n	154	154	154	154	154	1		
6. Başa çıkma	r	.172	.165	.355	.051	.075			
	p	.033	.041	.000	.534	.353			
	n	154	154	154	154	154	154	1	
7. Öfke yönetimi	r	.117	.158	-.072	.161	.332	.341		
	p	.146	.051	.376	.046	.000	.000		
	n	154	154	154	154	154	154	154	
8. Duyguları Yönetme Becerileri Toplam	r	.020	.794	.263	.646	.632	.483	.497	1
	p	.806	.000	.001	.000	.000	.000	.000	
	n	154	154	154	154	154	154	154	154

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri ile duyguları yönetme becerileri alt başlıklarından duyguları sözel olarak ifade edebilme ($r=-.077$, $p= .341$), duyguları tanıyabilme ve kabul ($r=.101$, $p= .215$), duyguları olduğu gibi gösterebilme ($r=-.060$, $p= .458$), olumsuz bedensel tepkileri kontrol edebilme ($r=-.045$, $p= .578$), öfke yönetimi ($r=.117$, $p= .146$) ile duyguları yönetme becerileri toplam puanları ($r=.020$, $p= .806$) arasında ilişki bulunamamıştır. Yaratıcılık düzeyleri ile duyguları yönetme becerileri alt başlıklarından başa çıkma ($r=.172$, $p= .033$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bir süreç olarak eğitim, günümüz şartlarında insanların sorunlara çözümler yaratabilen, deneyimlere açık, değişimlere adapte olan, kendine güvenen ve yaptığı işin sorumluluğunu üstlenen özelliklerde olmasını gerektirmektedir. Bu özellikler, kişiliğin önemli bir boyutunu oluşturan yaratıcılık özellikleriyle örtüşmektedir. Bu ifadeden de yaratıcılığın, tüm duygusal ve mental etkinliklerde kendini gösterdiği çıkartılabilir. Duygular akılcı yaklaşımların aksine bireye enerji vererek harekete geçiren ruh halidir. Bu

nedenle günlük yaşantıda, duyguların insan davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir denmektedir (Karakas, 2017).

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri ile duyguları yönetme becerileri alt başlıklarından başa çıkma arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki tespit edilmiştir (Tablo 4). Literatür incelendiğinde farklı örneklem gruplarının yaratıcılık düzeyleri ile eleştirel düşünme düzeyleri (Pepe, 2018; Akıllı, 2012), motivasyon düzeyleri (Ayden ve İşgüzar, 2016) ve duygusal zeka (Akkan, 2010) düzeyleri arasında ilişkinin varlığını tespit eden çalışmalar mevcuttur. Ayrıca Rezan Çeçen (2016)'nın yapmış olduğu çalışmasında, duyguları yönetme becerileri ile yalnızlık ölçeği toplam puanları arasında negatif yönde, empatik eğilim toplam puanları ile orta ve düşük düzeyde ve kişilerarası ilişkiler ölçeği toplam puanı ile orta ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğunu tespit etmişlerdir. Güney ve ark., (2014)'in yapmış oldukları çalışmalarında da çalışanların duygularını yönetme becerilerinin bir diğer değişken olan örgütsel vatandaşlık davranışı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu bulmuşlardır Özteke Kozan ve ark., (2017)'nin yapmış oldukları bir diğer çalışma da ise üniversite öğrencilerinin duyguları yönetme becerileri ile affetme düzeyi arasında anlamlı boyutta ilişkiler olduğunu tespit etmişlerdir.

Yaratıcılığın sıradan olandan ayrılmayı, farklı olmayı ve açık görüşlü olmayı gerektirdiği söylenebilir. Yaratıcılık, insanlığın tarih boyunca ilerlemesini sağlayan kişisel ve sosyal bir özelliktir (Leikin ve Pitta-Pantazi, 2013). Sosyal bir varlık olarak, tarihsel süreç içerisinde ilerlemeye çalışan insanların karşılaştıkları zorluklar, duygusal durumlarını da etkilediği düşünülmektedir. Çokokumuş, (2002) yaratmada dış dünyanın algılanmasının eğitim gerektiren bir olgu olduğunu; iç dünyada geçmişten gelen bazı niteliklerin artırılmasının da yine eğitimle olduğunu ifade etmiştir. Çünkü duygular, bireyleri akliselim olmaya ve makul düşünmeye itmekte ve motivasyon, bilgi, yenilik ve etkinliğin esas kaynağını meydana getirmektir (Cooper ve Sawaf, 2003). Bu durumun, bireylerin kendi duygularını hissetme ve yönetme farkındalıklarına sahip olması gerektiği şeklinde yorumlanmaktadır. Duygu yönetiminin farkında olunması, duyguların olması gereken bir şekilde başa edebilme becerisini anlatmaktadır. Bir başka ifade ile duygusal bir durumla baş ederek onda bulunan eksiklikleri giderme becerisi gerektirir (Güney ve ark., 2014). Mayer ve Salovey (1997)'ye göre bu beceriler insanın duygularını idare edebilmesi ile mevcut olan olumsuz duyguları uygun duruma getirmesi, olumlu duyguları beslemesine vesile olabilmektedir.

Sonuç olarak, öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri ile başa çıkma arasındaki ilişkinin; öğrencilerin sportif geçmişleri sayesinde kazandıkları tecrübelerle, bedensel tepkileri kontrol, sinir ile baş edebilmeleri açısından, duygularını doğru bir şekilde düzenleyebilmeleri ve karşılaştıkları sıkıntıların da çözümünde başa çıkma becerilerini bu sportif tecrübelerin gelişmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öneriler

- Farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrencileri de konuya dahil ederek daha kapsamlı araştırma yapılabilir.
- Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve ya Spor Bilimleri Fakülteleri bünyesindeki diğer bölümlerinde bulunan öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri ve duyguları yönetme becerilerini içeren çalışmalar yapılabilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenliği programlarındaki öğrenciler gibi özel yetenek sınavlarıyla öğrenci alan fakülte ve ya yüksekokul bünyesindeki diğer öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri ve duyguları yönetme becerileri karşılaştıran çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Akıllı, N. (2012). The evaluation of the critical thinking dispositions and creativity levels of eighth grade primary school students. Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Social Sciences Institute.
- Akıncı, A. Y., ve Çakır, F. (2019). 14-17 yaş grubunda liselerde futbol oynayan sporcuların spora karşı sporcu beklentileri ve çevresel faktörlerin bazı değişkenlere göre sporcu etkileme düzeylerinin incelenmesi. *Social Scinces Studies Journal*, 5(50), 6486-6491.
- Akkan, E. (2010). Orta öğretimdeki üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekâ ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyumlarını yordama gücü. Gaziosmanpaşa Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Tokat.
- Amabile, T. M. (1995). Attributions of creativity, what are the consequences? *Creativity Research Journal*, 8(4), 423-426.
- Ayden, C., ve İşgüzar, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri ve motivasyonları arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik araştırma. *Fırat Üniversitesi. Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 201-218.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. (7.Baskı), Pegem Akademi Yayıncılık, 40.
- Clark, K. (1999). Justice and positive and negative creativity, *Creativity Research Journal*, 12(3), 311-321.
- Cooper, R. K., ve Sawaf, A. (2003). Liderlikte duygusal zekâ. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Çeçen, A. R. (2006). Duyguları yönetme becerileri ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 101-113.
- Çıngı, H. (1994). Örneklem Kuramı, H.Ü. Fen Fakültesi Yayınları, Ankara, 346.

- Çoban, S. (1999). Yöneticilerin yaratıcılık düzeyleri ile liderlik tarzları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çokokumuş, B. (2002). Bileşenlerin diyalektiği açısından görsel algı ve yaratıcılık. Sanatta Yeterlilik Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Çumralıgil, B., ve Görücü, A. (2007). Örgütlenme ve yönetim biçimiyle spor. Selçuk Üniversitesi Yayını, Konya.
- Erden, S. (2017). Öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanımları ve duyguları yönetme becerileri. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(48), 1-14.
- George, D., ve Mallery, P. (2016). IBM SPSS Statistics 23 Step by Step. A Simple guide and reference, 112-120.
- Güney, T., Taşkıran, E., ve Özkul, E. (2014). Çalışanların duygularını yönetme becerilerinin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisi. Sabiha gökçen havalimanı çalışanları üzerine bir araştırma. Balıkesir Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(34), 99-132.
- Higgins, M., ve Morgan, J. (2000). The role of creativity in planning, The Creative Practitioner. Planning Practice-Research, 15(1), 117-128.
- Işık, Ş. (2018). Psikolojiye giriş. Pegem Akademi. 1. Baskı, Ankara, 157.
- İşleyen, T., ve Küçük, B. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(21), 199-208.
- Karakaş, A. (2017). Duygusal emek, tükenmişlik ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişki. Otel işletmesi çalışanları üzerine bir araştırma. İşletme Araştırma Dergisi, 9(1), 80-122.
- Karakuş, M., ve Köse, A. (2018). Ülkemizdeki yerli turistlerin Nevşehir-Kozaklı bölgesindeki termal kaplıca tercihlerindeki faktörler ile rekreatif etkinliklerin yeterlilik durumlarının incelenmesi. Spor Bilimleri Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar. Gece kitaplığı, 269-285.
- Karakuş, M. (2012) Termal turizm ve rekreatif etkinlikler açısında Kozaklı'nın değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Karaoğlu, B., Turan, M. B., ve Pepe, O. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin yaratıcılık düzeyleri ile duygusal zekâ seviyelerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1(2),85-99.
- Karasar, N. (2007). Bilimsel araştırma yöntemi (17.Baskı). Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 49-53.
- Leikin, R., ve Pitta-Pantazi, D. (2013). Creativity and mathematics education. The state of the art. ZDM, 45(2), 159-166.
- Mayer, J., ve Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence. Emotional development and emotional intelligence: Implications for Educators, 3-31.
- Özmutlu, İ., Durmuş, S., Tekin, M., ve Yetiş, Ü. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (3), 233-244.
- Özteke Kozan, Hİ., Kesici, Ş., ve Baloğlu, M. (2017). Affedicilik ve duyguları yönetme becerisi arasındaki çoklu ilişkinin incelenmesi. Değerler Eğitimi Dergisi, 15(34), 193-215.
- Paulus, P. B. (2000). Groups, teams, and creativity. The creative potential of idea generating groups. Applied Psychology, 49(2), 237-263.

- Pepe, O. (2018). The impact of the creativity levels of the students who study at the school of physical education and sport on their critical thinking dispositions. *World Journal of Education*, 8(5), 185-191.
- Raudsepp, E. (1977). 12 vital characteristics of the creative supervisor, *Supervision*, (45), 14-15.
- Rezan Çeçen, A. (2016). Duyguları yönetme becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 101-113.
- Tetik, S., ve Açıkgöz, A. (2013). Duygusal zeka düzeyinin problem çözme becerisi üzerindeki etkisi. *Meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir uygulama. Electronic Journal of Vocational Colleges*, Aralık Özel Sayısı, 87-97.
- Tetik, S., ve Akkaya, B. (2018). Üniversite gençlerinin duygu yönetimi becerileri üzerine bir araştırma. *Social Sciences Research Journal*, 7(4), 99-121.
- Tuna, S., ve Temizkalp, G. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri. *Journal of Research in Education and Teaching*, 2(1), 58-65.